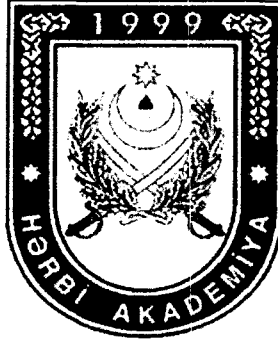

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİ
SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN HƏRBİ AKADEMİYASI**

**MAGİSTR DİSSERTASIYASI
VƏ ONUN MÜDAFİƏSİ**

Metodiki vəsait

**Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirinin
03.12.2014-cü il tarixli 1206 №-li əmri
əsasında nəşr hüququ (qrif) verilmişdir**

Bakı – 2015

Tərtib edən:

**Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının
rəisi general-leytenant Heydər Piriyev**

Rəyçilər:

Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının Adyunktura və Elm şöbəsinin rəisi, texnika elmləri namizədi, dosent, polkovnik E.Q.Həşimov;

Adyunktura və Elm şöbəsinin professoru, texnika üzrə fəlsəfə doktoru, polkovnik Ə.M.Talıbov;

AMİU-nun Fizika kafedrasının müdiri, fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor T.M.Pənahov;

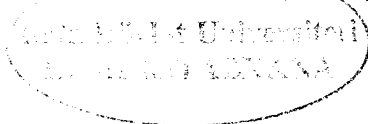
AMİU-nun Magistratura şöbəsinin müdiri, texnika elmləri namizədi, dosent R.Q.Bayramov;

Azərbaycan Texniki Universitetinin Magistratura şöbəsinin müdiri, iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, dosent S.Ə.Əbdürəhmanova.

Magistrlik dissertasiyası və onun müdafiəsi. – Bakı, Hərbi Nəşriyyat, – 2015, 56 səh.

Bu metodiki vəsait Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasında Azərbaycan Respublikasının müvafiq normativ-hüquqi qanunvericilik aktları əsasında hazırlanmış və xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələrində magistr səviyyəsində təhsil alan zabitlər üçün nəzərdə tutulmuşdur. Vəsaitdə magistr dissertasiyaları haqqında məlumat verilmiş, onların hazırlanması, tərtibatı, müzakirə və təqdim olunması, müdafiəsi və qiymətləndirilməsi qaydaları əksini tapmışdır.

Metodiki vəsait Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının Elmi şurasının qərarı ilə (protokol № 6, 09.09.2014-cü il) təsdiq edilmişdir.

421
TM 14

289925

Mündəricat

1. Ümumi müddəalar	5
2. Magistr dissertasiyalarına qoyulan tələblər	6
3. Magistr dissertasiyası mövzularının seçilməsi və təsdiq olunması	9
4. Magistr dissertasiyasının məzmunu və onun strukturuna qoyulan tələblər.....	10
5. Magistr dissertasiyasının tərtibi qaydaları	15
5.1. Dissertasiyanın yazılma qaydaları. Əsas tələblər	15
5.2. Nömrələmə	16
5.3. İllüstrasiyalar	17
5.4. Cədvəllər	18
5.5. Düsturlar	19
5.6. Biblioqrafik istinadlar	19
5.7. Titul vərəqi və mündəracat	20
5.8. Şərti işarələr, simvollar, vahidlər və terminlərin siyahısı	20
5.9. İstifadə edilmiş ədəbiyyat.....	20
6. Magistr dissertasiyası üzrə referatın tərtib edilməsi	24
7. Magistrantın fərdi iş planı	25
8. Elmi rəhbərlə magistrantın birgə fəaliyyət qaydaları	26
9. Magistr dissertasiyasının ixtisas kafedrasında ilkin müzakirəsinin təşkili	29
10. Magistr dissertasiyasına rəylərin verilməsi qaydaları	30
11. Magistr dissertasiyasının İxtisaslaşdırılmış Şuraya təqdim edilməsi qaydaları	31
12. Magistr dissertasiyasının qiymətləndirilməsi metodikası	35
Yekun	41
Əlavə 1. Dissertasiyanın titul vərəqi	42
Əlavə 2. Referatın titul vərəqi	43

Əlavə 3. Magistr dissertasiyasının referatının quruluş sxemi	45
Əlavə 4. Magistrantın fərdi iş planı	46
Əlavə 5. Magistr dissertasiyasının planı	48
Əlavə 6. Magistr dissertasiyası üzərində işin plan-qrafiki	49
Əlavə 7. Magistr dissertasiyasının yerinə yetirilməsi mərhələləri və müddətləri sxemi	50
Əlavə 8. Magistr dissertasiyasının müdafiəsi üzrə yardımcı komissiyanın iclasının protokolu	51
Əlavə 9. Magistr dissertasiyasının müdafiəsinin nəticələri və yekun qiymətləndirmə cədvəli	53

1. Ümumi müddəalar

«Magistr» dərəcəsinin verilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 12 may tarixli 88 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş «Magistratura təhsilinin məzmunu, təşkili və «magistr» dərəcələrinin verilməsi Qaydaları»na əsasən müəyyən edilir və bu dərəcəni rəsmi təsdiqləyən diplom magistr dissertasiyalarının müdafiəsi üçün Azərbaycan Respublikası Müdafiə nazirinin əmrinə müvafiq olaraq yaradılmış Dövlət Attestasiya Komissiyasının qərarı əsasında verilir.

Magistr təhsil proqramının ümumi prinsipləri ilə yanaşı onun hərbi ixtisaslar üzrə spesefik xüsusiyyətləri və tələbləri vardır. Bu tələblər sırasına başlıca olaraq hərbi elminin nəzəri və metodoloji əsaslarını öyrənmək, müasir dünyanın hərbi sistemlərində mövcud çoxşaxəliliyi anlamaq, Silahlı Qüvvələrin inkişaf mərhələlərini, hərbi və hərbi-texniki istiqamətdə elmi-tədqiqat işlərinin metodologiyasını və metodikasını bilmək, qabaqcıl kompüter texnikasından hərbi məsələlərin tədqiqi istiqamətində, hərbi təlimlərin və oyunların aparılmasında istifadə etmək kimi bacarıq və keyfiyyətlər daxildir.

Ali təhsilin magistratura pilləsində təhsilin yekun mərhələsi magistr dissertasiyasının müdafiəsidir. Magistr dissertasiyasının müdafiəsinə tədris planında nəzərdə tutulmuş bütün fənləri tam mənimsəmiş və müvəffəq qiymət almış dinləyicilər (magistrantlar) buraxılırlar.

Magistr dissertasiyası işinin icrası və müdafiəsi magistranta təhsil illəri ərzində qazandığı bilikləri sistemləşdirməyə, möhkəmləndirməyə, ixtisas üzrə nəzəri biliklərini və praktiki bacarıqlarını daha da genişləndirməyə, konkret hərbi, elmi-pedaqoji, texniki və digər məsələləri həll etməyə imkan verir, onlarda müstəqilliyi, yaradıcılığı inkişaf etdirir, elmi-tədqiqat metodlarından istifadə etmək və eksperiment qoymaq qabiliyyətini aşılayır.

Magistr dissertasiyasının müdafiəsi Dövlət Attestasiya Komissiyasının tərkibində yaradılmış İxtisaslaşdırılmış Şuranın (yardımçı komissiyanın) iclasında aparılır.

Magistr dissertasiyalarının müdafiəsi zamanı magistrantın biliyinin qiymətləndirilməsi sadə səs çoxluğu əsasında açıq səsvermə yolu ilə aparılır. Magistr dissertasiyasının müdafiəsinin qiymətləndirilməsi çoxballı (100 ballı) sistemlə həyata keçirilir.

Magistr dissertasiyasını müvəffəqiyyətlə müdafiə etmiş şəxslərə vahid dövlət nümunəli diplom verilir.

2. Magistr dissertasiyalarına qoyulan tələblər

Magistr dissertasiyası dinləyicinin (magistrantın) müstəqil elmi və pedoqoji işə hazırlığını nümayiş etdirən, elmi rəhbərin göstəriş və tövsiyələri əsasında magistr dərəcəsi almaq üçün işlənmiş elmi-tədqiqat və təcrübi-konstruktor işidir.

Magistr dissertasiyasının hazırlanması və müvəffəqiyyətlə müdafiəsi magistr hazırlığı proqramının yerinə yetirilməsinin məcburi şərtidir. Onun elmi səviyyəsi tədris edilən təhsil proqramının tələblərinə cavab verməlidir.

Magistr dissertasiyası aşağıdakı tələblərdən birinə cavab verməlidir:

- işdə baxılan müvafiq elmi istiqamət üçün mühüm əhəmiyyəti olan hər hansı məsələnin yaradıcı həlli öz əksini tapmalıdır;
- mühüm tədqiqi əhəmiyyəti olan texniki, iqtisadi və texnoloji işləmələrin təkmilləşdirilmiş elmi şərhini verməlidir.

Magistr dissertasiyası sırf müstəqil elmi-tədqiqat xarakteri dadasa da bu, əsas etibarilə tədris-tədqiqat işlərinə aid olur. Yəni magistr dissertasiyası magistraturanın tədris proqramı ilə sıx bağlı olur. Belə elmi-tədqiqat işinin yazılmasında magistrantdan böyük elmi yenilikləri, elmi-problemləri həll etməsini, kəşflər, ixtiralar etməsini gözləmək də olmaz. *Magistr dissertasiyasının yazılmasında əsas məqsəd magistrantın müstəqil elmi-tədqiqat işləri,*

müstəqil elmi axtarışlar aparması, elmi problemlərə peşəkarcasına yanaşması və onun həlli yollarını öyrənməsidir.

Magistr dissertasiyası magistrantın elmi potensialını, onun hərbi məharəti və hərbi texnika sahəsində sərbəst tədqiqat aparmaq, təşkilatçılıq bacarığını aşkara çıxarmaq, müasir metod və yanaşmalardan istifadə etməklə ona problemin tədqiqi sahəsində nəticələri müəyyənləşdirmək, arqumentlərə söykənən əsaslandırılmış tövsiyə və təkliflər irəli sürmək kimi elmi təcrübə aşılamaq məqsədi daşıyır.

Yüksək ixtisaslı mütəxəssisin elmi rəhbərliyi ilə magistrant müstəqil olaraq elmi-tədqiqat işləri aparır, mövzu ilə bağlı ədəbiyyatı öyrənir, qeydlər aparır, tədris müəssisələrində tədqiqat işi ilə bağlı eksperimentlər aparır, elmi-pedaqoji mətbuatda məqalələr çap etdirir, magistr elmi konfranslarında, tələbə elmi cəmiyyətlərində məruzələrlə, tezislərlə çıxışlar edir.

Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının tədris planında nəzərdə tutulan magistr dissertasiyası magistrantdan analitik, sinktetik, tənqidi təfəkkür tərzini, elmi, ümumi tədqiqat metodları əsasında xüsusi metodikamı hazırlamaq bacarığını, ümumiləşdirmələr etmək, nəticələr çıxarmaq qabiliyyətini tələb edir.

Dissertasiya işinin uğurla hazırlanmasına magistrantın müvafiq biliklərə malik olması, elmi-tədqiqat təcrübəsində iştirak etməsi, ali məktəbin təlim-tərbiyə işlərində fəal iştirakı, tədqiqatçılıq qabiliyyəti, yaradıcılıq bacarıqları, referat, sərbəst iş yazması, kompleks biliklərə, geniş dünyagörüşə sahib olması, bakalavr təhsili alan zaman Kursant Hərbi Elmi Cəmiyyətinin işində iştirak etməsi və sərbəst şəkildə buraxılış işi yazmaq təcrübəsinə malik olması kimi amillər ciddi təsir göstərir.

Məlumdur ki, dissertasiya işini yazana qədər magistrant müəyyən hazırlıq mərhələləri keçməli olur.

Magistrantın kitab və ilk mənbələr üzərində işi, plan yazması, konspekt, icmal tutması, tezisi hazırlaması, yaradıcılıq işi, referat, kurs işi hazırlaması, elmi dərnəklərdə məşğul olması, elmi seminarlar və konfranslarda, müsabiqələrdə, sərgilərdə, internet mər-

kəzində elmi fəaliyyəti, pedaqoji-psixoloji və metodik araşdırmalarda iştirakı, layihələr hazırlaması, treninqlər və s. magistratura-da təhsilin yekunu olan dissertasiya işinin müdafiəsinə qədər iddiaçının mütəxəssis kimi inkişafını təmin edən mərhələlərdir.

Dissertasiya işi magistrantın tam müstəqil, yaradıcı iş sisteminin son mərhələsidir, təhsil müddətindəki aldığı nəzəri biliklərin, təlim-idrak fəaliyyətinin yekunudur, nəticəsidir.

Magistrant yazdığı dissertasiya işinin əsas mahiyyətini, mövzunun aktuallığını, tədqiqatın əsas istiqamətlərini, elmi yeniliyini, nəzəri və praktik əhəmiyyətini, əldə etdiyi nəticələri sərbəst və müstəqil olaraq şərh etməyi bacarmalıdır.

Magistrantın elmi rəhbəri, magistr dissertasiyasının mövzusu və planı onun təhkim olunduğu kafedranın elmi istiqamətləri ilə əlaqələndirilməli və kafedranın təqdimatı əsasında Hərbi Akademiyanın Elmi Şurası tərəfindən birinci semestrin ilk 3 ayı ərzində təsdiq edilməlidir.

Bir sıra zəruri hallarda, o cümlədən magistr dissertasiyasının mövzusu ixtisasların qovuşuğuna uyğun gəldikdə, magistranta elmi rəhbəri ilə yanaşı məsləhətçi də təyin edilə bilər. Məsləhətçi başqa ali təhsil və elmi-tədqiqat müəssisələrinin, eləcə də Müdafiə Nazirliyinin müvafiq idarələrinin yüksək ixtisaslı mütəxəssislərindən də seçilə bilər.

Magistr dissertasiyaları yerinə yetirilməyə başlanana qədər magistrantın təhkim olunduğu kafedra müvafiq fakültələrlə və tədris şöbəsi ilə birlikdə istiqamət üzrə dissertasiyalara qoyulan məcburi tələbləri müəyyən edən metodiki göstərişlər hazırlamalı və magistrantları bu göstərişlərlə tanış etməlidir.

Magistrantlar magistr dissertasiyasının hazırlanması barədə elmi rəhbər və kafedra qarşısında vaxtaşırı hesabat verirlər. Kafedralar üzrə hesabatın vaxtını Hərbi Akademiyanın rəhbərliyi müəyyən edir. Hesabatın nəticələrinə görə işin hazırlıq dərəcəsi müəyyənləşdirilir.

Magistr dissertasiyasında şərh olunan məlumatların düzgünlüyü üçün magistrant məsuliyyət daşıyır və bu zaman o, istifadə

etdiyi materiallara və ayrı-ayrı mənbələrə müvafiq qaydada istinad etməlidir.

Mənbəyə istinad olunmadan özgə materiallardan istifadə edildikdə və plagiat halları aşkar olunduqda dissertasiya müdafiə ilə bağlı istənilən mərhələdə geri qaytarıla bilər.

3. Magistr dissertasiyası mövzularının seçilməsi və təsdiq olunması

Magistr dissertasiyasının mövzu seçimi magistrantın şəxsi elmi və praktiki maraqlarına uyğun olaraq sərbəst təmin edilir. Bu məqsədlə ixtisas kafedralarında müvafiq istiqamətli dissertasiya mövzuları və tədqiqat istiqamətləri hazırlanır, Hərbi Akademiya rəisinin müvafiq əmri ilə təsdiq edilərək magistrantlara təqdim olunur. Magistrant özü də mövzu təklif edə bilər. Bu zaman magistrant tərəfindən tədqiqatın məqsədəuyğunluğu və aktuallığı əsaslandırılmalıdır. Magistrantın elmi rəhbəri mövzu seçimində magistranta lazımi köməklik göstərməyə borcludur.

Magistr dissertasiyası üzrə mövzular aktual olmalı, əsasən Silahlı Qüvvələrin müasir durumu və inkişaf perspektivləri ilə uyğunluq təşkil etməlidir. Mövzu seçimi magistrantın təhsil aldığı ixtisas sahəsinə uyğun olaraq çox geniş əhatə dairəli problemi hədəf tutmamalıdır.

Mövzunun adının müəyyənləşdirilməsi zamanı işin əsas ideyasının konkret və maksimal obrazda təcəssümünə nail olunmalıdır.

Dissertasiyanın tematikası tədqiqatın həm nəzəri və həm də praktiki istiqamətlərini əhatə etməlidir. Nəzəri istiqamətlərin seçimi özünün müəyyən elmi yeniliyi, istiqaməti və tədqiq metodikası ilə fərqlənməlidir. Dissertasiya işinin praktiki hissəsi uyğun metodoloji əsas və yanaşmada peşəkarlıq sahəsində müvafiq model işləmələri üzərində magistrantın praktiki məsələləri həll etmək bacarığını nümayiş etdirməlidir.

4. Magistr dissertasiyasının məzmunu və onun strukturuna qoyulan tələblər

Dissertasiya işi ixtisas üzrə elmi-təcrübi ədəbiyyatın dərin öyrənilməsi, müvafiq statistik informasiyanın geniş təhlili əsasında yerinə yetrilir.

Dissertasiya işi ilə əlaqədar ədəbiyyatın öyrənilməsi və materialın seçilməsi ilkin aparılan tədqiqat işidir. Ədəbiyyatın öyrənilməsi ciddi tədqiqat işidir. Buna görə də kitablar, məqalələr oxunarkən qeydlər edilməli, çıxarışlar aparılmalıdır. Elmi ədəbiyyatın öyrənilməsi bir neçə mərhələdə ola bilər:

1. Əsərlə, onun başlıqları ilə, mündəricatla ümumi tanışlıq;
2. Əsərin ümumi məzmunu ilə ilkin tanışlıq;
3. Materialın ardıcılıqla oxunması;
4. Əsərin lazım olan müəyyən hissəsini oxumaq və qeydlər aparmaq;
5. Tədqiqat işi ilə bilavasitə bağlı olan və ya maraq doğuran hissəni çıxarış etmək;
6. Yazılmış materiala tənqidi yanaşmaq;
7. Dissertasiya üçün yalnız lazım olan hissələri qeyd etmək.

Hər bir dissertasiya işində problemin qoyuluşu və onun işlənməsi hər b elminin və müvafiq təcrübənin aktual inkişaf meyilləri ilə əlaqəli şəkildə həllini tapmalıdır.

Magistr dissertasiyası şəxsi tədqiqat tövhələrində əks olunan daxili vəhdətə malik quruluşda və məntiqi ardıcılıqda magistranın açıq müdafiə üçün irəli sürdüyü elmi-nəzəri və praktiki əhəmiyyətli müddəa və nəticələrin məzmununu əhatə etməlidir.

Magistr dissertasiyasının kompozisiyası aşağıda göstərilmişdir:

1. Titul (üz) vərəqi;
2. Mündəricat;
3. Giriş;
4. Əsas hissənin fəsilləri və yarımfəsilləri;
5. Nəticə və təkliflər;
6. İstifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısı;
7. Əlavələr.

Magistr dissertasiyasının bölmələrinin məzmunu

Titul vərəqi dissertasiya işinin birinci səhifəsi kimi müəyyən edilmiş qaydada tərtib olunur.

Mündəricat titul vərəqindən sonra gəlir və səhifələri göstəril-məklə dissertasiya işinin əsas başlıqlarını əhatə edir: Giriş, I fəsil, II fəsil, III fəsil və onların yarımfəsilləri, Nəticə və təkliflər, İstifa-də olunmuş əbəbiyyat siyahısı, Əlavələr.

Giriş hissəsi başlıca olaraq aşağıdakıları əhatə edir:

- mövzunun aktuallığı;
- tədqiqatın obyektı və predmeti;
- tədqiqatın əsas məqsədi və vəzifələri;
- tədqiqatın informasiya bazası və işlənməsi metodları;
- tədqiqatın elmi yeniliyi;
- tədqiqatın praktiki əhəmiyyəti.

Mövzunun aktuallığı bölümündə mövcud hərbi sistem və real-lıqlar baxımından problemin qoyuluş məsələləri əks etdirilərək, onun tədqiqi zəruriliyi əsaslandırılır. Burada problemin mahiyyəti, fərqləndirici xüsusiyyətləri, həllinin mürəkkəbliyi və çətinlikləri, elmi-təhlil prinsipləri və öyrənilməsi istiqamətindəki aspektlər ək-sini tapır.

Tədqiqatın obyektı və predmeti. Obyekt problemi (problemlı situasiyanı) yaradan və öyrənilməsini şərtləndirən proses və hadi-səni, predmet isə həmin obyektin hüdudlarında olanları əhatə edir. Obyekt və predmet elmi-tədqiqat prosesinin kateqoriyaları olaraq öz aralarında ümumi və xüsusi nisbəti bölüşürlər. Obyektdə tədqiqat predmetinə xidmət göstərən hissə ayrılır. Predmet isə tədqiqat işinə təyinat verir və bu baxımdan da dissertasiyanın tütul vərəqin-də təsbit olunan adla uzlaşır.

Tədqiqatın əsas məqsədi və vəzifələri bölümündə tədqiqatın məqsədi və ona nail olmanın imkan və üsulları öz əksini tapır. Məqsəd problemin (problemlı məsələnin) fundamental və əməli-tətbiqi xarakterini əsaslandıraraq ifadə olunur. Tədqiqatın vəzifə-ləri dairəsi dissertasiya işinin strukturundan irəli gələrək konkret

istiqa­mät­läri säciyyäländirir və adətən öyrənilir, müəyyən edilir, “təyin olunur”, “şərhi verilir”, “göstərilir”, “araşdırılır”, “ümumi­ləşdirilir” və sair bu kimi ifadə sonluqları əsasında formalaşdırılır.

Tədqiqatın informasiya bazası və işlənməsi metodları bölü­mündə faktiki materialın əldə edilməsi, informasiyaların rəsmi, elmi, ədəbiyyat və biblioqrafik mənbələri, tədqiqatın nəzəri-meto­doloji əsasları göstərilir.

Tədqiqatın elmi yeniliyi bölümündə orijinal elmi nailiyyət və praktiki tətbiq dəyərləri ifadə edilərək bir cümlə əsasında forma­laşdırılır. Onun təsnifat strukturu verildikdə isə elmi yeniliklər hər bir istiqamət üzrə ayrıca təqdimatda verilir. Tədqiqatçı çalışmalıdır ki, hər bir fəsil üzrə həqiqiliyi əsaslandırılmış müəyyən elmi yeniliyə nail olsun və onlar tədqiqat vəzifələrindən sayca az ol­maqla fərqli məzmun ifadə etsin.

Burada elmi-praktiki nəticələr «ümumi yanaşmalardan fərqlə­nir», «daxil edir», «tətbiq edilməklə alınmışdır», «imkan verir» kimi ifadələr formasında əsaslandırılaraq təqdim olunur.

Tədqiqatın praktiki əhəmiyyəti bölümündə dissertasiyanın ma­hiyyətindən irəli gələn ümumi ifadələrlə yanaşı, eyni zamanda onun konkret və aydın təcürbi əhəmiyyətliliyi, mümkün qədər tət­biq sahəsi və praktiki əhəmiyyəti göstərilməlidir.

Giriş hissəsi 4 səhifədən çox olmamaqla tərtib edilir.

Tədqiqatçının mövzu üzrə elmi əsərləri olduqda onların siyahı­sı verilir.

Əgər iş aprobasiya üçün qəbul edilmişsə, bu zaman tətbiq üzrə akt və arayışlar təqdim olunur.

I fəsil baxılan problemin metodoloji tədqiq seçimini, əsaslandı­rılmış nəzəri konsepsiyaların icmalını əks etdirir.

Burada müxtəlif nəzəri konsepsiyalara baxılma və qiymətlən­dirmə, həll edilən problemə metodoloji yanaşma üstünlüyü sezil­məli, tədqiqat obyektı və predmetinin dəqiq şərhi verilməli, çatış­mazlıqlar və zəif tərəflər öz əksini tapmalıdır. Təvsiyə edilir ki, tədqiqat obyektı və predmetinin ölkə və xarici praktikada analoq­larının funksionallığı təhlil olunsun.

Bu bölümdə müəllif tədqiqat sahəsində mövcud aparatı təhlil edərək müəyyən anlayışları özünün tənqidi mülahizəli yanaşmasında qiymətləndirməlidir. Müəllif həmçinin burada metodoloji və təhlili əsaslandırmaqlarla müvafiq elmi və tədris ədəbiyyatlarında, dərslik və dərs vəsaitlərində əksini tapan nəzəriyyə və praktikanın başlıca inkişaf meyillərini də göstərməlidir.

II fəsil konkret problemin – situasiyaların, proseslərin və fəaliyyətlərin sistem göstəricilərinin təhlilinə həsr olunur.

Bu bölüm məzmunca üstün təhlili xarakter daşıyır. Konkret sahə timsalında fəaliyyət praktikası tədqiq olunur, hərəkət mexanizmi açılır və təhlil edilir.

Burada təhlil zamanı tədqiq olunan sahənin vəziyyətini və dinamikasını xarakterizə edən müasir statistik məlumatlardan, baxılan elm sahəsinə aid hesabat materiallarından geniş istifadə olunur. Bu bölüm baxılan problemin hər bir tədqiqat istiqaməti üzrə konkret təhlil nəticələrini əks etdirməlidir.

Fəslin işlənməyə hazırlıq mərhələsində təhlilin müxtəlif metodlarından və həmçinin informasiyaların emalında xüsusi kompüter proqramlarından istifadə olunmalıdır.

III fəsildə aparılan tədqiqatın nəticələri qiymətləndirilir və təqdim olunur.

Bölüm müəllif tərəfindən aparılan tədqiqatın təhlilinin əsaslandırılmış nəticələrini əks etdirməlidir. Burada tədqiq edilən sahənin fəaliyyət mexanizminin təkmilləşdirilməsini əsaslandırmaq metodik və təşkilati tədbirlər təklif olunur. Magistrant bu istiqamətdə özünün müəyyənləşdirdiyi həll mexanizmini bir və ya çoxvariantlı formada təqdim edir. Bu variantlar həlli verilən tədqiqat probleminin konkret nümunədə müvafiq hesablaşma və qiymətləndirməsinə əsaslanır. Aparılmış hesablaşmalar magistranta proseslərin təkmilləşməsi istiqamətində tədqiqat obyektinin təhlilindən irəli gələn praktiki tövsiyələrin verilməsinə imkan yaratmalı, onların reallaşması tədbirlərinin səmərəsi əsaslandırılmalıdır.

Fəsillərin məzmunu əsaslandırılaraq təqdim olunan istiqamətlərdən fərqlənə bilər.

Fəsillərin daxili yarım-fəsillərinin sayı 2-dən az ola bilməz. Zəruri elmi-metodoloji əsaslandırmaqlarla tədqiqatın fəsillərinin sayı artırıla bilər.

Magistrant tədqiqat işinin hər bir bölümünə baxılan problemə uyğun ad verməlidir.

Tədqiq olunan problemin işıqlandırılması zamanı informasiya mənbələri mütləq göstərməlidir. Bu zaman təqdim edilən istinadlar ədəbiyyat siyahısındakı nömrə sırasına uyğun mötərzə formasında verilir.

Nəticə və təkliflər. Aparılan təhlil üzrə əldə edilmiş konkret nəticələrin yığcam şərhli tədqiqat işinin bu bölümündə verilir. Bölmələr üzrə əldə edilmiş nəticələr elmi-təhlili, metodoloji əsaslandırılmış və məntiqi mahiyyətli səciyyə daşmalıdır. Bununla belə burada aparılan hesablaşma və təhlil üzrə yalnız yekun nəticələr və maraq doğuran müvafiq təklif və tövsiyələr əks etdirilir. Ümumilikdə, nəticə və təkliflər müəllif tərəfindən qoyulan məqsəd və vəzifələrə uyğun olaraq problemin ardıcıl həllini cavablandırmaqlı və tədqiqatın dolğun şəkildə bitməsini qiymətləndirməlidir.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısı. Tədqiqat işinin yazılması prosesində müəllif müvafiq istiqamətdə mövcud mənbələrə istinad etməyə borcludur. Bunun üçün də o, istinad etdiyi və sitat gətirdiyi ədəbiyyatın siyahısını tərtib etməlidir. Bu zaman ədəbiyyatın adı ilə yanaşı müəllifin adı, şəhər, nəşriyyat, buraxılış tarixi və səhifələrin sayı bu vəsaitin 5.9-cu bəndində verilmiş qaydada göstərməlidir.

Əlavələr. Dissertasiyada işin məzmununun tələblərindən irəli gələn bir və ya bir neçə əlavə verilə bilər. Burada əsas hissəyə daxil edilməyən informasiya materialları (hesabat formaları, qrafiklər, sxemlər, cədvəllər, planlar və digər sənədlər) təqdim olunur.

Əlavələr işin ümumi həcmnin 15%-indən çox olmamalıdır.

Spesifik terminologiyadan istifadə edildikdə dissertasiyada onların siyahısı "İxtisarların siyahısı" başlığı altında ayrıca vərəqdə verilə bilər.

5. Magistr dissertasiyasının tərtibi qaydaları

Dissertasiyanın strukturu aşağıdakı ardıcılıqda olmalıdır:

- titul (üz) vərəqi;
- mündəricat;
- ixtisarların siyahısı (dissertasiyada varsa);
- giriş, işin ümumi səciyyəsi;
- əsas hissə (dissertasiyanın məzmunu);
- nəticə və təkliflər;
- istifadə edilmiş ədəbiyyat;
- əlavələr.

Dissertasiya çap olunarkən qeyd olunan ardıcılıq gözlənilməlidir.

5.1. Dissertasiyanın yazılma qaydaları.

Əsas tələblər

Dissertasiyanın mətni kompüterdə yığılır və çap olunur. Çap A4 (210 x 297 mm) formatlı ağ kağızın bir üzündə, sətirlər arasındakı məsafə 1,5 interval olmaqla yerinə yetirilməlidir.

Kompüterdə dissertasiyaların mətni Azərbaycan dilində latın əlifbası, Times New Roman -14 şrifləri ilə çap olunmalıdır.

Şəkillər və cədvəllər A3 (297 x 420 mm) formatda da yerinə yetirilə bilər.

Dissertasiyanın mətni boş sahələrin göstərilən ölçüləri gözlənilməklə çap edilir: sol boş sahə – 30 mm, sağ boş sahə – 10 mm, yuxarı və aşağı boş sahə – 20 mm (yuxarı və sonuncu sətirə qədər).

Sözlər arasındakı məsafəni nəzərə almaqla, sətirdəki işarələrin sayı 60–65-dən az olmamalıdır. Səhifədə sətirlərin sayı 29–31 olmalıdır.

Dissertasiyadakı bütün xətlər, hərflər, rəqəmlər və işarələr aydın, eyni qaralıqda olmalıdır.

Dissertasiyanın mətninə ayrı-ayrı sözlər, düsturlar, şərti işarələr qara mürəkkəb və ya qara tuşdan istifadə etməklə əlavə oluna bilər. Əlavə mətnin sıxlığı əsas mətnin sıxlığına yaxın olmalıdır.

Dissertasiyada çapdan sonra aşkar edilmiş səhvlər və qrafik yanlışlıqlar düzəldilə bilər. Hər səhifədə düzəlişlərin sayı ikidən çox olmamalıdır.

Magistr dissertasiyasının həcmi 70 – 75 səhifə (şəkillər, cədvəllər, qrafiklər, əlavələr və ədəbiyyat siyahısı istisna olmaqla) olmalıdır. Dissertasiya tam həcmdə cildlənir. Dissertasiyanın cildi şəkil və yazısız olmalıdır. A3 formatından böyük olan əlavələr cildlənməmiş şəkildə, disk və digər məlumat daşıyıcıları müvafiq qaydada nömrələnərək dissertasiyaya əlavə edilə bilər.

Dissertasiyanın əsas mətni fəsil, yarım-fəsil və bəndlərə bölünür.

Fəsillərin başlıqları mətnə simmetrik şəkildə, böyük hərflərlə, yarım-fəsillərin başlıqları isə abzasdan başlayaraq sətri hərflərlə yazılmalıdır (birinci baş hərif istisna olmaqla). Başlıqların yazılışında sözlərin hecalara ayrılaraq bir sətirdən digərinə keçirilməsinə yol verilmir. Başlığın axırında nöqtə qoyulmamalıdır. Əgər başlıq iki cümlədən ibarətdirsə, onları nöqtə qoymaqla bir-birindən ayırmaq lazımdır.

“MÜNDƏRİCAT”, “GİRİŞ”, “NƏTİCƏ”, “İSTİFADƏ EDİLMİŞ ƏDƏBİYYAT”, “ƏLAVƏLƏR” sözləri dissertasiyanın uyğun struktur hissəsinin başlığı kimi qəbul edilməlidir.

Fəsil və yarım-fəsil arasındakı, eləcə də başlıq və mətnin (bəndin) arasındakı məsafə 2 interval olmalıdır. Başlığın altından xətt çəkmək olmaz.

Hər fəsil yeni səhifədən başlanmalıdır.

5.2. Nömrələmə

Dissertasiyanın səhifələri ərəb rəqəmləri ilə nömrələnir. Dissertasiyanın səhifələri nömrələnərkən üz vərəqi də nəzərə alınır. Üz vərəqində nömrə çap edilmir, ondan sonra gələn səhifədə «2» rəqəmi, sonrakı səhifələrdə isə ardıcıl nömrələr səhifənin yuxarı sağ küncündə çap edilir. Səhifələr (əlavələr, arayışlar, aktlar və s. daxil olmaqla) ardıcıl olaraq nömrələnir.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısına daxil olan bütün nəşrlər ərəb rəqəmləri ilə ardıcıl nömrələnəlməlidir.

289925

Fəsillər rum rəqəmləri ilə ardıcıl olaraq nömrələnir (məsələn: I FƏSİL). Mündəricat, giriş və nəticəyə nömrə qoyulmur.

Yarımfəslin nömrəsi bir-birindən nöqtə ilə ayrılan fəslin və yarımfəslin nömrələrindən ibarətdir. Yarımfəslin sonunda nöqtə işarəsi qoyulur, məsələn: 2.5. (ikinci fəslin beşinci yarımfəslisi).

Yarımfəslin daxilində bəndlər olduqda onlar ardıcıl olaraq ərəb rəqəmləri ilə nömrələnir. Bəndin nömrəsi bir-birindən nöqtə ilə ayrılan fəslin, yarımfəslin və bəndin nömrəsindən ibarətdir. Nömrənin sonunda nöqtə işarəsi qoyulur, məsələn: 2.5.1. (ikinci fəslin beşinci yarımfəslinin birinci bəndi).

Ayrıca səhifədə yerləşən illüstrasiyalar da (cədvəllər, çertyojlar, sxemlər, qrafiklər) dissertasiyanın səhifələri kimi nömrələnir. Ölçüləri A4 formatından böyük olan cədvəllər, şəkillər, çertyojlar bir səhifə kimi qəbul edilir və dissertasiyanın sonunda nəticədən sonra onların mətndəki sıra ardıcılığı ilə yerləşdirilir.

Dissertasiyanın mətni və cədvəllərə arayış və aydınlaşdırıcı xarakter daşıyan qeydlər ardıcıl olaraq ərəb rəqəmləri ilə nömrələnməlidir. Əgər cəmi bir qeyd varsa, o nömrələnmir, əgər qeydlərin sayı birdən çoxdursa, «Qeyd» sözündən sonra iki nöqtə qoyulur və qeydlər nömrələnir. Məsələn: Qeyd:

Qeydlərin çapı üçün şriftin ölçüsü 12, sətirarası məsafə 1 interval olmalıdır.

5.3. İllüstrasiyalar

İllüstrasiyalar keyfiyyətli olmalıdır. Şəkillər həm qara tuş və ya qara mürəkkəblə çəkilə bilər, həm də rəngli ola bilər. Dissertasiyada yalnız kompüter və ya cizgi yolu ilə yerinə yetirilmiş şəkillərdən və orijinal fotolardan istifadə etmək olar. A4 formatından kiçik olan fotolar standart ağız vərəqə yapışdırılmalıdır.

Dissertasiyanın 1-ci və 2-ci nüsxələrində fotoların orijinalı olmalıdır.

İllüstrasiyalar elə yerləşdirilməlidir ki, dissertasiyanı döndərmədən və ya saat əqrəbinin hərəkəti istiqamətində döndərdikdə

onlara baxmaq mümkün olsun. İllüstrasiyalar mətndə onlara birinci istinaddan sonra yerləşdirilməlidir.

İllüstrasiyalar (cədvəllərdən başqa) «Şək.» sözü ilə nişanlanır və fəslin daxilində ərəb rəqəmləri ilə nömrələnir. İllüstrasiyanın nömrəsi bir-birindən nöqtə ilə ayrılan fəslin nömrəsindən və illüstrasiyanın ardıcıl nömrəsindən ibarətdir. Məsələn: şək. 1.2. (birinci fəslin ikinci şəkli). İllüstrasiyanın nömrəsi və adı illüstrasiyanın altında yerləşdirilir.

5.4. Cədvəllər

Rəqəmli materiallar, adətən, cədvəl kimi tərtib olunur. Hər bir cədvəlin başlığı olmalıdır. “Cədvəl” sözü və başlıq böyük hərflə başlanmalıdır. Başlığın altından xətt çəkilməməlidir.

Cədvəl mətndə onun ilk xatırladılmasından sonra elə yerləşdirilir ki, dissertasiyanı döndərmədən və ya saat əqrəbinin hərəkəti istiqamətində döndərdikdən sonra onu oxumaq mümkün olsun. Sətirlərinin və sütunlarının sayı çox olan cədvəlləri hissələrə bölüb bir neçə səhifədə yerləşdirmək olar.

Fəslin içindəki cədvəllər ardıcıl olaraq ərəb rəqəmləri ilə nömrələnir (əlavədə verilmiş cədvəllər istisna olmaqla). Cədvəlin nömrəsi bir-birindən nöqtə ilə ayrılan fəslin nömrəsindən və cədvəlin ardıcıl nömrəsindən ibarətdir, məsələn, Cədvəl 1.2. (birinci fəslin ikinci cədvəli). Əgər dissertasiyada cəmi bir cədvəl varsa, onu nömrələmək və “Cədvəl” sözü yazmaq lazım deyildir.

Əgər cədvəl iki və daha çox səhifədə yerləşirsə, “Cədvəl” sözü və onun nömrəsi cədvəlin birinci səhifəsinin sağ üst tərəfində bir dəfə göstərilir; cədvəlin qalan hissələrinin müvafiq yerlərində “ardı” sözü yazılır. Əgər dissertasiyada bir neçə cədvəl varsa, onda “ardı” sözünün qarşısında cədvəlin nömrəsi yazılır, məsələn: Cədvəl 1.2-nin ardı. Cədvəlin adı və nömrəsi cədvəlin üstündə yerləşdirilir. Nömrə sağ küncdə çap edilir.

Cədvəllərin sütun və sətirlərinin başlıqları, onların içərisindəki məlumatlar üçün şriftin ölçüsü 12, sətirarası məsafə bir interval olmalıdır.

5.5. Düsturlar

Mətnə verilən düsturlar (sayı birdən artıqdırsa) ərəb rəqəmləri ilə ardıcıl nömrələnməlidir. Düsturun nömrəsi bir-birindən nöqtə ilə ayrılmış fəslin və düsturun ardıcıl nömrələrindən ibarətdir. Düsturun nömrəsi onunla bir səviyyədə səhifənin sağ tərəfində mötərizənin içində yazılır. Məsələn, (3.1.) – yəni, üçüncü fəslin birinci düsturu.

Düsturda rast gəlinən simvolların mənası və ədədi əmsalların izahı onların düsturdakı yerləşmə ardıcılığını nəzərə alaraq, bila-vasitə düsturun altında verilir. Hər bir simvolun mənası və ədədi əmsalın izahı yeni sətirdə yerləşdirilməlidir. İzahatın birinci sətri “burada” sözü ilə başlamalıdır.

Tənliklər və düsturlar mətndən boş sətirlər vasitəsi ilə ayrılmalıdır.

Hər düsturun üstündə və aşağısında bir və ya iki boş sətir olmalıdır. Tənlik bir sətirə yerləşmədikdə, onun ardı bərabərlik (=), üstəgəl (+), çıxma (-), vurma (x) və ya bölmə (:) işarələrinin hər hansı birindən sonra yeni sətirə keçirilir.

5.6. Bibliqrafik istinadlar

Dissertasiyanın mətnində istinad olunmuş mənbələr ədəbiyyat siyahısında əlifba sırası ilə yazılmalı və nömrələnməlidir. İstinad olunmuş mənbənin ədəbiyyat siyahısındakı nömrəsi mətndəki istinaddan sonra kvadrat və ya adi mötərizədə göstərilir. Məsələn: [115] və ya (115).

Dissertasiyanın mətnində böyük həcmli kitab(lar)ın müxtəlif səhifələrinə bir neçə dəfə istinad olunduğu halda ədəbiyyat siyahısında bu mənbə yalnız bir dəfə göstərilir, lakin mətndəki istinaddan sonra əsərin siyahıdakı nömrəsi, cild (çoxcildli əsərlər üçün) və müvafiq səhifə(lər) göstərilir. Məsələn, [39, s. 250–252], [153, c.2, s. 106] və mətnin digər bir yerində [39, s. 156], [153, c.1, s. 86–91] və s.

Mətnin altında sətiraltı istinadlar məqsədəuyğun deyildir.

5.7. Titul vərəqi və mündəricat

Titul vərəqi dissertasiyanın birinci səhifəsidir, nömrələnmiş. Dissertasiya və referatın titul vərəqlərinin formaları Əlavə 1 və Əlavə 2-də verilmişdir.

Mündəricatda bütün fəsillərin, yarımfəsillərin və bəndlərin başlıqlarının dissertasiyanın hansı səhifəsindən başladığı göstərilir.

5.8. Şərti işarələr, simvollar, vahidlər və terminlərin siyahısı

Əgər dissertasiyada xüsusi terminlərdən, həmçinin geniş yayılmış ixtisarlardan, yeni simvoldan, işarələrdən və s.-dən istifadə edilsə, onların siyahısı “İxtisarlara siyahısı” başlığı altında ayrıca vərəqdə dissertasiyanın əvvəlində verilməlidir.

Siyahı sütun şəklində yazılır, sütunun sol tərəfində (əlifba sırası ilə) ixtisarlara, sağ tərəfində isə onun dəqiq açılışı verilir.

Əgər dissertasiyada xüsusi terminlər, ixtisarlara, simvollar, işarələr üç dəfədən az təkrar edilsə, onda siyahı tərtib edilmir, bunların açılışı isə mətnə onların birinci dəfə adı çəkilən kimi verilir.

5.9. İstifadə edilmiş ədəbiyyat

Dissertasiya işində istifadə edilmiş mənbələr çap olunduqları dillərdə (əvvəlcə Azərbaycan, sonra türk, rus, ingilis, fransız, ərəb və s.) əlifba sırası ilə, ardıcıl nömrələnərək siyahıda göstərilir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat siyahısında həmçinin son 5–10 ilin ədəbiyyatı öz əksini tapmalıdır.

Dissertasiyada istifadə olunan mənbələrin bibliografik təsvirində aşağıdakı şərti işarələrdən istifadə edilir:

- . nöqtə;
- , vergül;
- : iki nöqtə;
- / çəpəki xətt;
- // qoşa çəpəki xətt;
- () adi mötərizə;
- [] kvadrat mötərizə.

İstinad olunan mənbənin biblioqrafik təsviri onun növündən asılı olaraq verilməlidir. Siyahıya daxil olan mənbələr haqqında məlumat aşağıdakı kimi göstərilir.

Kitabların (monoqrafiyaların, dərsliklərin və s.) biblioqrafik təsviri müəllifin və ya kitabın adı ilə tərtib edilir, müəlliflər dörd nəfərədək olduqda müəllifin və ya müəlliflərin soyadı və inisialları verilir.

Məsələn:

Talıbov Ə.M. Yol hərəkəti qaydaları. Bakı: İndiqo, 2014, 196 s.

Həşimov E.Q., Nəsirov Ş.N. İstilik texnikası. Bakı: Hərbi nəşriyyat, 2013, 384 s.

Прихожан А.М. Психологический справочник или как обрести уверенность в себе: кн. для учащихся. М.: Просвещение, 1994, 191 с.

Friemel H. History of agriculture development in Europe. Berlin: Springer Verlag, 2000, 242 p.

Müəllifi göstərilməyən və ya dörddən çox müəllifi olan kitablar verildikdə (kollektiv monoqrafiyalar və ya dərsliklər) kitabın adı ilə göstərilir. Məsələn:

Maşın və mexanizmlər nəzəriyyəsi: Ali məktəblər üçün dərslik / E.Q.Həşimovun redaktəsi ilə. Bakı: Hərbi nəşriyyat, 2012, 315 s.

Теория стрельбы / Под ред. Н. Н.Поддьякова. М.: Воениздат, 1972, 288 с.

Оперативно-розыскная деятельность: Учебник / Под ред. К.К.Горяинова, В.С.Овчинского, А.Ю.Шумилова / М.: Инфра-М, 2001, 794 с.

Soxcildli nəşrə aşağıdakı kimi istinad edilir:

Azərbaycan tarixi: 7 cildə, IV c., Bakı: Elm, 2000, 456 s.

Годфруа Ж. Что такое психология: в 2-х т. Т.1, М.: Мир, 1992, 496 с.

Məqalələrin biblioqrafik təsviri iki hissədən ibarət olur:

1. Məqalə haqqında məlumat;

2. Məqalənin dərc edildiyi nəşr orqanı haqqında məlumat.

Bu hissələr bir-birindən qoşa çəpəki xətlə – // ayrılır ki, ondan əvvəl və sonra bir interval qoyulur.

Dördədək müəllifi olan məqalələrdə müəlliflərin hamısının soyadları və inişialları verilir. Azərbaycan və rus dilində olan istinadlarda müəlliflərin hər iki inişialı, Qərbi Avropa dillərində olan mənbələrdə isə adların yalnız birinci hərfi götürülür. Məsələn:

Həşimov E.Q. Hərb sahəsində riyazi modelləşdirmənin bəzi problemləri // Hərbi bilik, 2014, № 4, s. 20–29.

Piriyev H.K., Binnətov İ.Ə. Ali hərbi məktəblərdə zabit hazırlığının psixoloji aspektləri // Heydər Əliyev adına AAHM-ın Elmi əsərlər məcmuəsi, 2008, № 2, s. 3–10.

Sadıkov N.S., Piriyev H.K., Məcidov Ə.B., Həşimov E.Q. Döyüş əməliyyatlarının blok modelləşdirilməsi metodları // Hərbi bilik, 2005, № 1, s. 3–13.

Talıbov Ə.M., Həşimov E.Q., Kərimov Ə.M., Umudov S.U. Hərbi sürücülərin psixoloji durumunun yol hərəkəti təhlükəsizliyinə təsiri // Nəqliyyat hüququ, 2010, № 4, s. 38–49.

Liang C., Krıman S. An IR – spectroscopic study of the effect of ionizing irradiation on the structure of polybutadiene (akrilonitril) // Polymer Science., 1999, v.31, № 123, pp. 51–60

Dörddən çox müəllifi olan məqalələrdə ilk üç müəllifin soyadları və inişialları, sonra isə aşağıdakı ixtisarlardan biri verilir:

– «və b.» – Azərbaycan dilində olan nəşrlərdə;

– «и др.» – rus dilində olan nəşrlərdə;

– «et al» – Qərbi Avropa dillərində olan nəşrlərdə. Məsələn: Həşimov E.Q., Əşrəfov R.Ə., Orucov Y.İ. və b. Tank transmissiyalarının texniki vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və onun yüksəldilməsi yolları // H.Əliyev adına AAHM-ın Elmi əsərlər məcmuəsi, 2011, №1(16). s. 63–67.

Гашимов Э.Г., Пьянков А.Н., Бородавка В.А. и др. Об описании движения гидропривода // Харьков: ХВУ. Збірник наукових праць, 1997. Вип.14. с. 21–29.

Iger D., Mollis A., Knight A. et. al. Automatized programmed synthesis of peptides // Journal of Applicational Biochemistry, 2001, v.48, p.p. 326–329.

Məqalələr toplusundakı və konfrans materiallarındakı mənbənin biblioqrafik təsviri də iki hissədən ibarət olur. Onlar isə bir-birindən bir çəpəki xətlə – / ayrılır ki, ondan əvvəl və sonra bir interval qoyulur. Məsələn:

Məmmədova G.H. Azərbaycan memarlığının inkişafında Heydər Əliyevin rolu / Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Ə. Əliyevin 80 illik yubileyinə həsr olunmuş elmi-praktiki konfransın materialları. Bakı:Nurlan, 2003, s. 3–10.

Магомедов А.Г. Шейх Шамиль и освободительное движение в Дагестане / Материалы научной сессии Института общей истории РАН. СПб.: Теза, 2002, с.135–147.

Dadashova A., Mammadov M., Mikyailov M. et al. Influence of hepatotropic carcinogens to cytokines level in serum of rats. / Hepatocyte transplantation International Symposium.: Progress in gastroenterology and hepatology. Hannover, 2001, p.12.

Dissertasiyaya istinad edilərkən əvvəlcə müəllifin soyadı, inişialları, dissertasiyanın adı verilir, iki nöqtədən sonra isə iddia olunan elmi dərəcə, şəhər, nəşr ili və həcmi göstərilir. Məsələn:

Talıbov Ə.M. Dizel mühərrikli hərbi texnikalarda yeni kompozisiyalı yanacaqlardan istifadənin tədqiqi: Tex. fəl. dok. ... dis. Bakı, 2010, 189 s.

Гашимов Э.Г. Разработка методики оценки параметров боевой машины с учетом воздействия динамической нагрузки: Дис. ...канд. тех. наук. Харьков, 1998, 141 с.

Dissertasiyanın avtoreferatına da eyni qaydalarla istinad edilir, yalnız “avtoreferat” sözü əlavə edilir. Məsələn:

Feyziyev F. G. İkilik xanlı sistemlərdə diskret proseslərin kvadratik optimallaşdırılması (üsullar, alqoritmlər, proqramlar): Fiz-riyaz. elm. dok. ... dis. avtoref. Bakı, 2003, 41s.

Влегжанин А.Н. Международно-правовые основы природо-ресурсной деятельности государств в Мировом океане:

Автореф. дис. ... докт. юр. наук. Дип. Академия МИД РФ, М., 2002, 39 с.

Qəzet materiallarına istinad edildikdə, müəllifin soyadı və inişialları, sonra mənbənin adı, qəzetin adı, nəşr olunduğu şəhər, il, gün, ay və ya nömrə göstərilir. Məsələn:

Məmmədov M.A. Fəciə janrının tədqiqi. "Ədəbiyyat və incəsənət" qəz., Bakı, 1966, 14 may.

Зотов Г. Б. Тибетские тайны Гитлера. Газ. «Аргументы и факты», Москва, 2004, июнь, № 24.

Arxiv materiallarına aşağıdakı kimi istinad edilir:

Azərbaycan Respublikası Dövlət Tarix Arxivi: F.44, siy. 2, iş 26, v. 3–5

ЦГИА Российской Федерации: Ф.19, оп. 3, д. 101, л.

6. Magistr dissertasiyası üzrə referatın tərtib edilməsi

Magistrant müdafiə üçün dissertasiya işinin bütün məzmun və kompozisiyasının yığcam icmalını əks etdirən referat işləməlidir. Bu sənəd nəticə və təkliflərin nəşri, həmçinin müzakirə və müdafiə proseslərində başlanğıc məruzə materialı rolunu oynayır.

Referatda əsas etibarilə dissertasiyanın "Giriş"ində olan məlumatlar (aktuallıq, məqsəd, vəzifələr, elmi yenilik, praktik əhəmiyyət, metodlar, metodologiya və s.) göstərilir. Referatda dissertasiyanın əsas ideyaları və nəticələri şərh olunmalı, onun yenilik dərcəsi və tədqiqatın nəticələrinin elmi və praktiki əhəmiyyəti, aparılan tədqiqatlarda müəllifin şəxsi tövhəsi göstərilməlidir. Burada həmçinin mövzu ilə bağlı yazılmış əsərlərə də qısa şərh verilə bilər.

Referatda dissertasiyanın fəsiləri haqqında da müxtəsər məlumat verilə bilər.

Referatda mövzu ilə bağlı müəllifin çap olunmuş məqalələri, tezisləri, tələbə elmi cəmiyyətində, elmi konfranslarda çıxışları, tərtifləri də göstərilməlidir.

Referatın mətni 1,0 intervalla yazılmalı, həcmi 8 (A5 formatı) səhifədən çox olmamalıdır. Mətn Azərbaycan dilində latın əlifbası, Times New Roman –12 şrifti ilə çap olunmalıdır. Referatın

mətni boş sahələrin göstərilən ölçüləri gözlənilməklə çap edilir: sol boş sahə – 25 mm, sağ boş sahə – 10 mm, yuxarı və aşağı boş sahə – 15 mm (yuxarı və sonuncu sətərə qədər).

Digər müvafiq yazılış texnikası isə dissertasiyanın ümumi tərtibat qaydaları ilə uyğunluq təşkil etməlidir.

Əlavə 2-də referatın titul vərəqi, Əlavə 3-də isə magistr dissertasiyasının referatının nümunvi quruluş sxemi verilmişdir.

Referatın titul səhifəsi dissertasiyada olduğu kimidir. Lakin burada "Dissertasiya" sözünün yerinə "Referat" sözü yazılır. Üz vərəqinin arxasında işin hansı kafedrada yerinə yetirildiyi, elmi rəhbərin adı, soyadı, atasının adı, elmi dərəcəsi, elmi adı göstərilir. Dissertasiyaya rəy vermiş rəyçinin adı, soyadı, atasının adı, elmi titulları göstərilir. Daha sonra dissertasiyanın müdafiə vaxtı və yeri göstərilir.

7. Magistrantın fərdi iş planı

Magistr proqramını və eyni zamanda dissertasiya işini ardıcıl yerinə yetirmək üçün magistrantlar fərdi iş planı işləyib hazırlamağa borcludurlar. Fərdi iş planının hazırlanmasında magistrantın elmi rəhbəri ona müvafiq köməklik göstərir.

Fərdi iş planında hər semestr müddətində görülməklə işlər ayrıca olaraq göstərilməlidir. Bu işlərin yerinə yetirilmə müddəti və icrası barədə qeydlər aparılmalıdır. Fərdi iş planında tədris işindən əlavə elmi-tədqiqat işi mərhələlərə bölünməli və konkret yerinə yetirilmə müddətləri göstərilməklə qeyd olunmalıdır. Bu mərhələlərə işə aid ədəbiyyatla tanış olmaq, işin aktuallığını, predmet və obyektini, əsas məqsəd və vəzifələrini təyin etmək, sınaqları keçirmək, məqalələri yazıb dərc etmək, işi kompüterdə tərtib etmək, ilkin müdafiəyə təqdim etmək və s. tədbirlər aiddir.

Magistrantın fərdi iş planı müvafiq ixtisas kafedrasında müzakirə edilərək qəbul edilir. Fərdi iş planı müvafiq kafedranın təqdimatı əsasında Hərbi Akademiyanın tədris şöbəsi rəisi tərəfindən təsdiq olunur (Əlavə 4-də magistrantın fərdi iş planının nümunəsi verilmişdir).

Magistrant semestrin sonunda fərdi iş planının yerinə yetirilməsi barədə ixtisas kafedrasında yaradılmış attestasiya komissiyasına hesabat verir. Attestasiyanın nəticəsi fərdi iş planında qeyd olunur və attestasiya komissiyası tərəfindən imzalanır.

Attestasiyanın nəticəsi mənfəi olduqda magistrantın məsələsi tədris şöbəsində müzakirə edilir və Hərbi Akademiyanın rəisinə məruzə edilir. Hərbi Akademiyanın rəisi magistrant barədə müvafiq tədbir görmək üçün qərar qəbul edir.

8. Elmi rəhbərlə magistrantın birgə fəaliyyət qaydaları

Kafedraların təqdimatı əsasında tədris prosesində iştirak edən professor, dosent və elmi dərəcəsi olan mütəxəssislər sırasından Hərbi Akademiyanın Elmi Şurasının qərarı əsasında Akademiya rəisinin əmri ilə magistr dissertasiyası üzrə elmi rəhbərlər təyin olunur. Elmi dərəcəsi olmayan yüksək ixtisaslı mütəxəssislər sırasından da elmi rəhbər təyin edilə bilər.

Bir elmi rəhbər 5-dən artıq magistr dissertasiyasına rəhbərlik edə bilməz.

Elmi rəhbərə il ərzində bir magistrant üçün tədris yükü 100 saat müəyyən edilir.

İxtisasları qovuşduran magistr dissertasiyası mövzusu üzrə müvafiq məsləhətçilər cəlb oluna bilər. Məsləhətçilər müvafiq ixtisas kafedralarında təsdiq edilir.

Magistr dissertasiyasının elmi rəhbəri:

- tədqiqat mövzusunun seçimi istiqamətində magistranta kömək edir;
- magistranta dissertasiyanın bütövlükdə yerinə yetirilməsi müddətini əhatə edən fərdi iş planının işlənməsində köməklik göstərir;
- zəruri olan əsas ədəbiyyat, arayış, arxiv materialları, layihə nümunələri və mövzu ilə bağlı digər istinad mənbələrinin seçilməsində magistranta tövsiyələr verir;
- magistrantlarla müvafiq məsləhətləşmələr təşkil edir və zəruri metodik köməkliklər göstərir;

- yerinə yetirilən işin gedişinə və ayrı-ayrı bölmələrin hazırlanmasına nəzarət edir;

- Hərbi Akademiyada, Respublikada və ölkə hüdudlarından kənar da keçirilən müvafiq elmi-praktiki konfranslarda magistranın iştirakı üçün təşəbbüs və səy göstərir, bu istiqamətdə ona zəruri köməkliklər edir;

- dissertasiya işinin müdafiəyə buraxılması və buraxılmaması barədə yazılı rəy təqdim edir;

- magistr dissertasiyasının təqdimatı üzrə magistranta lazımı məsləhətlər verir;

- magistr dissertasiyası üçün kənar rəylərin alınmasında magistranta kömək edir;

- görülmüş işlər haqqında ixtisas kafedralarında müvafiq hesabatlar verir.

Elmi rəhbərin magistrantla birgə elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji fəaliyyətinin mühüm istiqamətlərindən biri onun **pedaqoji diaqnozlaşdırma** fəaliyyətidir. Elmi rəhbər pedaqoji diaqnozlaşdırma zamanı magistrantın müstəqil işinin müxtəlif formalarından tutmuş onun ən yüksək səviyyəsi olan dissertasiya işi yazmasına qədər keçdiyi inkişaf mərhələlərini və inkişaf dinamikasını üzə çıxarmalı, bilik, bacarıq və vərdislərinin səviyyəsini, elmi-tədqiqatçılıq fəaliyyətinin məhsuldarlığını təhlil etməli, dissertasiyanın müvəffəqiyyətlə işlənməsini və müdafiəsini şərtləndirən bütün amilləri, yol və vasitələri nəzərdən keçirməli, tədqiqatın metod və metodikasının müəyyənləşdirilməsinə istiqamət verməli, hətta tələbənin sonralar özünütəhsil, özünütəkmilləşdirmə ilə məşğul olmasını, xidmətə peşəkar mütəxəssis kimi başlamasını təmin edən bütün obyektiv və subyektiv amilləri layihələndirməyi, planlaşdırmağı bacarmalıdır.

Elmi rəhbərlə ilk konsultasiya dissertasiya mövzusu təsdiq edildikdən sonra I semestrdə gerçəkləşməyə başlanmalıdır. Bu vacib görüşdə dissertasiyanın mövzusu və magistrant tərəfindən onun öncədən hazırlanmış açıq geniş planı müzakirə olunur. Bundan sonra dissertasiya işinin planı elmi rəhbərin və müvafiq

kafedra rəisinin imzaları ilə tədris şöbəsinə təqdim edilir (Əlavə 5-də magistr dissertasiyasının nümunəvi planı verilmişdir).

Dissertasiya işinin planının təqdimatından sonra magistrant dissertasiya işi üzərində tərtib edilmiş plan-qrafik əsasında sərbəst çalışır və mütəmadi olaraq elmi rəhbərlə görüşlər keçirərək ondan lazımı məsləhətlər alır.

Dissertasiya işinin plan-qrafiki üzrə fəaliyyət magistrantın elmi rəhbəri tərəfindən nəzarətə götürülür və imzalanır (Əlavə 6-da magistr dissertasiyası üzərində işin plan-qrafikinin nümunəsi verilmişdir).

Magistrant plana müvafiq, sistemli, ardıcıl və məntiqə uyğun olaraq tədqiqat işini tamamlamağa doğru işləyir. Bu prosesdə elmi rəhbər kənardan müşahidəçi rolunda deyil, tədqiqatçı ilə muntəzəm ünsiyyət və münasibətdə olaraq əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş məsləhət qrafikinə uyğun ona ardıcıl məsləhət və tövsiyələr verir, yeni ədəbiyyat, material, internet səhifələri göstərir, istiqamətlər verir.

Elmi rəhbər dissertasiya işini hissə-hissə, fəsil-fəsil və bütöv oxuyaraq lazım gələn düzəlişləri edir, metodik göstərişlərini verir. Magistrantı elmi işə həvəsləndirir, elmi konfranslarda çıxış etməyə, elmi məqalələr yazmağa hazırlayır, axtarıcılığa, tədqiqatçılığa yönəldir.

Magistrant dissertasiya işini III semestrə, 15 aprel tarixinə qədər tamamlayaraq referatla birlikdə elmi rəhbərə təqdim edir. Elmi rəhbər işi yoxlayıb bəyəndikdən sonra onu imzalayır, özünün yazılı rəsmi rəyini verir və dissertasiyanın ixtisas kafedrasında ilkin müzakirə üçün təqdim edilməsini tövsiyə edir. Elmi rəhbər rəyində tamamlanmış dissertasiyanın yığcam xarakteristikasını verir, tədqiqatın aktuallığını, elmi-nəzəri səviyyəsini, praktiki əhəmiyyətini, dissertasiyanın orijinallığını, tamlığını, elmi yenilikləri, həmçinin müəllifin qoyulan məsələlərin həllinə yanaşma tərzini və vəziyyətini göstərir. Rəhbər rəyində habelə magistrantın tədqiqatçılıq bacarığını, müstəqilliyini, ədəbiyyatlardan, ilk mənbələrdən istifadə etmək qabiliyyətini, müdafiəyə hazır olma vəziyyətini, dis-

sertasiyasının magistr dissertasiyası tələblərinə uyğunluğunu, magistr elmi dərəcəsinə layiqliyini qeyd edir.

Dissertasiya işini təsbit olunmuş müddətlərdə və yazılış tələbləri qaydasında elmi rəhbərə təqdim etməyən magistrantlar barəsində tədris şöbəsinin rəisinə yazılı məlumat verilir.

9. Magistr dissertasiyasının ixtisas kafedrasında ilkin müzakirəsinin təşkili

Kafedra aprel ayı ərzində dissertasiya işlərinin kafedrada müzakirəsini təşkil edir.

İxtisas kafedrası aşağıdakı hallarda dissertasiya işinin müdafiəyə buraxılmaması haqqında qərar qəbul edir.

- dissertasiya müvafiq təqdimat müddətlərində hazır olmadıqda;
- dissertasiya işinin tərtibat qaydalarına əməl olunmadıqda;
- elmi rəhbər mənfə rəy verdikdə.

Dissertasiya işini təsbit edilmiş müddətlərdə və yazılış tələbləri qaydasında yerinə yetirməyən magistrantlar barəsində elmi rəhbərin təqdimatı əsasında ixtisas kafedralarında müvafiq qərar qəbul olunur.

İxtisas kafedraları magistr dissertasiyasının qəbul edilməməsi barəsində tədris şöbəsinin rəisinə yazılı məlumat verməlidirlər.

Magistrant öz dissertasiya işini bitirdikdən və qoyulan tələblərə uyğun tərtib etdikdən sonra referatla birlikdə elmi rəhbərə təqdim edir. Elmi rəhbər işi yoxlayıb yazılı rəyi ilə birlikdə ilkin müzakirə üçün kafedraya təqdim edir. Dissertasiya kafedrada müzakirə edilir. İlkin müzakirə zamanı dinləyicinin dissertasiyanın müdafiəsinə hazırlanması, dissertasiya işinin standartlara uyğun yerinə yetirilməsi, onun məzmununun tamlığının yoxlanılması məqsədi ilə bu vəsaitdə göstərilən qiymətləndirmə meyarlarına görə müzakirələr aparılır və dinləyiciyə müvafiq tövsiyələr verilir. Dissertasiya işinin tələblərə uyğun olduğu və dinləyicinin hazırlığı qənaətbəxş hesab edildiyi təqdirdə kafedrada müsbət qərar qəbul edilir və yekun rəy yazılır. Yekun rəy digər sənədlərlə birlikdə Tədris şöbəsi-

nin rəisinə təqdim olunur. Tədris şöbəsinin rəisi təqdim olunmuş materialların müdafiəyə buraxılması barədə qərar qəbul edir və magistr dissertasiyasının titul vərəqində müvafiq qeydlər aparır.

Tədris şöbəsində dissertasiyanın açıq müdafiəyə buraxılmaması haqqında qərar qəbul edərkən aşağıdakılar əsas götürülür:

- müvafiq təqdimat müddətlərinin gecikdirilməsi;
- dissertasiya işinin müəyyən edilmiş standartlara və tərtibat qaydalarına uyğun olmaması;
- ixtisas kafedrasının mənfi rəyi;
- magistrantın tədris planında nəzərdə tutulan tələbləri yerinə yetirməməsi;
- dissertasiyanın mövzusunun rəsmi təsdiq edilmiş ilkin mövzudan fərqlənməsi.

Tədris şöbəsində dissertasiyanın açıq müdafiəyə buraxılması məqsədəuyğun hesab olunmadıqda bu məsələyə magistrantın elmi rəhbərinin iştirakı ilə Hərbi Akademiya rəisi yanında baxılır və müvafiq qərar qəbul edilir.

10. Magistr dissertasiyasına rəylərin verilməsi qaydaları

Magistr dissertasiyası mütləq kənar rəsmi rəy verən şəxsə – rəyçiyə (rəyçilərə) göndərməlidir. İxtisas kafedrası açıq müdafiəyə buraxılmış magistr dissertasiyasını müdafiəyə ən azı 15 gün qalmış rəsmi rəyçiyə göndərir.

Rəsmi rəyçi (resenzzent) kimi idarə və təşkilatlarda, elmi təşkilatlarda çalışan mütəxəssislər, Hərbi Akademiya tam, yarım ştatda və əvəzçilik qaydasında işləyən, digər ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyəti, eləcə də Müdafiə Nazirliyinin müvafiq idarələrinin aparıcı mütəxəssisləri də çıxış edə bilərlər.

Magistr dissertasiyası Hərbi Akademiya işləməyən rəsmi rəyçiyə göndərilən zaman məktub tərtib edilir və ondan rəyin tərtibində aşağıdakı məsələlərə baxılması və dəyərləndirilməsi xahiş olunur:

- mövzunun aktuallığı və onun praktiki əhəmiyyəti;

- yerinə yetirilmiş işin yeniliyi;
- dissertasiya işinin yerinə yetirilməsində müəyyən edilmiş standartlara və tərtibat qaydalarına əməl olunması;
- dissertasiyada müasir tədqiqat metodlarından və yeni metodikadan istifadə olunması;
- müəllif tərəfindən səmərəlilik, idarəetmə və rasionallığın artırılmasına yönəlmiş digər konkret işləmələr və tədqiqat sahəsində onun mümkün reallaşmasının qiymətləndirilməsi.

Bundan başqa rəydə rəyçi öz baxışları müqabilində ayrıca irad və nöqsanları da göstərə bilər.

Rəyin sonunda rəyçi magistr dissertasiyasının mövcud tələblərə uyğunluğunu və onun ümumi qiymətləndirilməsini göstərməlidir.

Rəsmi rəyçinin imzası onun adının, soyadının və atasının adının, iş yerinin, vəzifəsinin tam göstərilməsi ilə müşayiət olunmalıdır. Rəy resenzentin çalışdığı təşkilatın müvafiq möhürü ilə təsdiq edilməlidir.

Rəsmi rəyçinin yazılı rəyi müdafiəyə azı 5 gün qalmış magistranta və ya tədris şöbəsinə təqdim olunmalıdır. Rəsmi rəy mənfii olduqda resenzentin müdafiədə iştirakı vacibdir.

Tədris şöbəsinin rəisi və kafedra rəisləri zərurət olduqda rəsmi rəyçi sayının artırılması tövsiyəsi ilə çıxış edə bilərlər.

Magistrant müdafiəyə qədər resenzentin rəyində göstərilən irad və nöqsanları qeydə almalı və müdafiə prosesində onlara cavab verməlidir.

11. Magistr dissertasiyasının İxtisaslaşdırılmış Şuraya təqdim edilməsi qaydaları

Magistr dissertasiyasının müdafiəsini Müdafiə nazirinin əmri ilə təyin edilmiş Dövlət Attestasiya Komissiyasının tərkibində yaradılmış yardımçı komissiyada (İxtisaslaşdırılmış Şurada) (bundan sonra Şura) aparır. Tərkibinə müvafiq kafedraların rəisləri və həmin sahə üzrə elmlər doktorları (fəlsəfə doktorları), eləcə də müvafiq ixtisas üzrə aparıcı mütəxəssislər daxil edilən Şuralar 7–11

nəfər üzvdən ibarət təşkil olunur. Şuranın sədri Azərbaycan Respublikası Müdafiə nazirinin əmri ilə təyin edilir.

Bir qayda olaraq, dissertasiya işlərinin Şurada müdafiəsi II kursun III semestrində iyun ayında keçirilir. Azərbaycan Respublikası Müdafiə nazirinin əmri ilə bu müddət dəyişdirilə bilər.

Magistrant müdafiəyə azı 3 gün qalmış Şuraya aşağıdakı sənədləri təqdim edir:

- raport (müdafiəyə buraxılması üçün);
- magistr dissertasiyası – 1 nüsxə;
- elmi rəhbərin rəyi;
- nümayiş vasitələri (əgər varsa);
- rəyçilərin (opponentlərin) rəyləri;
- dinləyicinin özü tərəfindən yazdığı elmi məqalələrin nüsxələri;
- referat – 1 nüsxə;
- kafedranın yekun rəyi;
- magistrantın fərdi iş planı.

Şuranın katibi sənədləri yoxlayaraq qəbul edir. Referatda müdafiənin vaxtı və keçiriləcəyi yer barədə müvafiq qeydlər aparır.

Müdafiə üçün tələb olunan sənədlər və materiallar magistrant tərəfindən vaxtında təqdim edilməzsə, müdafiənin vaxtı yalnız üzürlü səbəblər olduqda müəyyən edilmiş qaydalara uyğun dəyişdirilə bilər. Bu qayda üzürlü səbəblər zəminində müəyyən edilmiş vaxt müddətlərində magistrantın müdafiədə iştirak etməməsinə də şamil olunur.

Müdafiə Şuranın açıq iclasında keçirilir və onun üzvlərinin 2/3 hissəninin iştirak etdiyi iclas səlahiyyətli sayılır.

Şuranın iclasını, bir qayda olaraq, onun sədri aparır. Sədr olmadıqda onu müavin əvəz edir. Sədr və müavinin iştirak etmədiyi iclas təxirə salınır. Şuranın katibi iclasda iştirak etmədikdə sədr bu vəzifəni müvəqqəti olaraq üzvlərdən birinə həvalə edir.

Şuranın hər iclası 5 saat davam edə və hər bir iclasda 10-dək dissertasiya işi müdafiə oluna bilər.

Elmi rəhbərin və rəsmi rəyçinin iştirak etdiyi müdafiə üzrə iclasda müvafiq rəylərin oxunuşu birbaşa olaraq elmi rəhbər və rəsmi rəyçinin çıxışları ilə əvəz edilir.

Şura iclasının gedişi müvafiq protokolla rəsmiləşdirilir.

Şurada hər magistr dissertasiyasının müdafiəsi üçün 45 dəqiqə vaxt ayrılır. Bu vaxtın 10–15 dəqiqəsi magistranta işin məzmununun və onun nəticələrinin təqdimatı üçün verilir.

Magistr dissertasiyasının müdafiəsi kollektiv qarşısında yüksək tələbkarlıq, prinsiplilik, diskussiya şəraitində, elmi, etik qaydalara əməl edilərək keçirilir.

Magistrant müdafiəyə hərtərəfli və ciddi hazırlaşmalı, illüstrasiya materiallarını da daxil etməklə çıxışının tezislərini hazırlamalıdır.

Magistrant çıxışını kompüter prezentasiya proqramı olan «Power Point»də nümayiş etdirməlidir. Çıxış üçün lazımı avadanlığı tədris şöbəsi və ya müvafiq təminat şöbəsi təqdim edir.

Tədqiqat nəticələrinin təqdimatının strukturunu aşağıdakılar əhatə edir:

- işin adı;
- magistrantın adı, soyadı və atasının adı;
- elmi rəhbərin adı, soyadı və atasının adı;
- tədqiqatın məqsədi və problematikası;
- tədqiqat probleminin yeniliyi və qoyulmuş vəzifələr;
- nəzəri konsepsiyaların qısa şərh;
- tədqiqatın əsaslandırılmış metodologiyası, məntiqi və metodları;
- təhlili araşdırmalar;
- nail olunmuş və gözlənilən effektin qiymətləndirilməsi;
- nəticələr və təkliflər.

Magistrant resenzentlərin, magistr dissertasiyasının müdafiəsi üzrə Şuranın üzvlərinin irad və suallarına cavab verməyə hazır olmalıdır. Çıxış üçün magistrant əsas olan zəruri və müvafiq material seçməlidir.

Dinləyici müdafiə etdiyi işin əsas məğzini bilməli, Şuranın (yardımcı komissiyanın) sədri və üzvləri tərəfindən verilən müvafiq suallara cavab verməyə hazır olmalıdır.

Dinləyici məruzə edərkən aşağıdakılara diqqət yetirməlidir:

– məruzəni qısa girişlə başlamalı və magistr işinin mövzusunun aktuallığını açıqlamalıdır;

– işin əsas məqsədini dəqiq formalaşdırmağı və qoyulmuş tapşırıqları izah etməyi bacarmalıdır;

– magistr dissertasiyasında qoyulan tapşırıqların yerinə yetirilməsinin vacib mərhələlərini, əldə edilmiş elmi yenilikləri və onların nəticələrini izah etməlidir. Burada əsas diqqəti işin nəticələrinin təhlilinə və izahına ayırmaq lazımdır. Məruzənin bu hissəsi qrafika və sxemlərin nümayişi ilə dəqiq uyğunlaşdırılmalı, o cümlədən nəticələrin izahı ilə bitməlidir;

– lakonik söz və ifadələrlə məruzəni yekunlaşdırmalıdır, çıxışın sonunda alınan nəticələrin Silahlı Qüvvələrdə tətbiqi barədə məlumat verilməlidir.

Yuxarıdakıları nəzərə alaraq magistrantın müdafiə zamanı çıxışının quruluşu üç hissədən ibarət ola bilər.

Birinci hissə dissertasiyanın giriş hissəsində olan materiallardır ki, magistrant onu yığcam şəkildə komissiya üzvlərinə danışır (aktuallıq, elmi yenilik, praktik əhəmiyyət, predmet, obyekt, metodlar, metodologiya, mənbələr, aprobasiya və s.).

İkinci hissə dissertasiyanın fəsillərinin ardıcılıqla şərh və izahıdır. Bu zaman hər fəsildə yerinə yetirilmiş işlər və alınan nəticələr şərh olunur. Magistrant fikirlərini əsaslandırmaq üçün plakatlardan, sxem və cədvəllərdən, diaqramlardan, texniki vasitələrdən istifadə edir.

Üçüncü hissə dissertasiyanın nəticələrinə həsr olunur. Burada alınmış nəticələr, yekunlaşdırılmış fikirlər, təkliflər, istifadə edilmiş əsas mənbələr komissiya üzvlərinə çatdırılır.

Müdafiə prosesində magistranta dissertasiya işinin məzmunu ilə bağlı Şura üzvləri suallar verirlər. Verilən suallara magistrant qısa, konkret və əsaslandırılmış cavablar verməlidir. Magistrantın

çıxışı və cavabları aydın, səlis, dəqiq, inamlı olmalı və elmi dəlillərlə əsaslandırılmalıdır. Magistrant fikirlərini əsaslandırmaq üçün ilk mənbələrdən, klassiklərin fikirlərindən, öz dissertasiyasından fakt və nümunələr, misallar gətirə bilər.

Çıxışdan sonra dissertasiya üzrə rəsmi rəylər oxunur və magistrant onlara cavab verir. Magistrant iradlarla razılaşa bilər və ya onları əsaslandırılmış şəkildə rədd edə bilər.

Dissertasiyanın müdafiəsi qurtarıqdan sonra Şura üzvləri müdafiənin qiymətləndirilməsi barədə mövcud qaydada səsvermə keçirirlər.

Əgər dissertasiya barədə Şura mənfə qərar qəbul edərsə (müdafiəyə görə yekun qiymətləndirmə zamanı 51-dən az bal toplanarsa), onun yenidən müdafiəsinə işdəki çatışmazlıqlar aradan qaldırılmaqla, mənfə qərar qəbul edilən gündən ən azı bir ay müddət keçdikdən sonra icazə verilir. Əgər dissertasiya barədə yenidən mənfə qərar çıxarılsa, onun yeni mövzuda təkrar (2 dəfədən çox olmamaqla) müdafiəsinə növbəti tədris ilinin məzunlarının dissertasiya müdafiəsi üçün müəyyən olunmuş müddətdə icazə verilir.

Təkrar müdafiədə dissertasiya müvəffəqiyyətlə müdafiə edilmədikdə, magistranta müvafiq proqramı dinlədiyi haqqında arayış verilir.

Müdafiədən sonra dissertasiya tədris şöbəsinin arxivində saxlanılır.

12. Magistr dissertasiyasının qiymətləndirilməsi metodikası

Magistr dissertasiyasının qiymətləndirilməsi zamanı qiymətləndirmə ədalətliliyi təmin etməli və müvafiq meyarlara əsaslanmalıdır.

Dissertasiya işinin qiymətləndirilməsi zamanı məruzənin məntiqi quruluş və ardıcılıqda təqdimatına, müdafiə prosesində şərh edilən materialın illüstrasiyalığına, məzunun sual və iradları cavablandırma arqumentliliyinə, habelə nəticələrin elmi-təcrübi əhəmiyyətliliyinə xüsusi diqqət yetirilir. Qiymətləndirmə zamanı həmçinin dissertasiyanın tərtibat texnikasının, mövzu ilə əlaqədar

dərc olunmuş elmi əsərlərin kəmiyyət və keyfiyyəti, işin aproba-siyası da nəzərə alınır.

Magistr dissertasiyasının yazılmasına və müdafiəsinə görə din-ləyicinin toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabər-dir. Dissertasiya işinin müdafiəsi nəticəsində toplanan yekun balın minimal miqdarı 51-dən az olmamalıdır.

Magistr dissertasiyasının müdafiəyə hazırlanması, tərtibi və müdafiəsi ilə bağlı balların hesablanması aşağıdakı qiymətləndiril-mə meyarları üzrə həyata keçirilir:

1. Magistr dissertasiyasının tərtibatının standartlara uyğunluğu üzrə qiymətləndirmə;

2. Magistr dissertasiyasının məzmununa görə qiymətləndirmə;

3. Magistr dissertasiyasına elmi rəhbərin verdiyi rəy üzrə qiy-mətləndirmə;

4. Rəyçinin magistr dissertasiyasına verdiyi rəy üzrə qiymət-ləndirmə;

5. Dinləyicinin məruzəsinin qiymətləndirilməsi;

6. Dinləyicinin verilən suallara cavablarının qiymətləndirilməsi.

1. Magistr dissertasiyasının tərtibatının standartlara uy-ğunluğu 0–10 balla qiymətləndirilir. Bu zaman qiymətləndirmə aşağıdakı kimi aparılır:

– mətn, cədvəllər, şəkillər, ədəbiyyat siyahısı, əlavələr, səhifə-lər, titul vərəqi və s. standartlara uyğun tərtib olunmuşdur, kompü-ter texnikasından geniş istifadə edilmişdir –10 bal;

– magistr dissertasiyasının tərtibatında kompüter texnikasından istifadə edilmişdir, iş səliqəli tərtib olunmuşdur, lakin disserta-siyanın tərtibatında cüzi qüsurlar mövcuddur – 8–9 bal;

– magistr dissertasiyasının tərtibatında kompüter texnikasından istifadə edilmişdir, standartlar gözlənilmişdir, lakin tərtibatda sə-liqəsizliklər vardır – 5–7 bal;

– magistr dissertasiyasında kompüter texnikasından qeyri-peşə-kar istifadə edilmişdir, mətn, nümayiş materialları, səhifələr, ədə-biyyat siyahısı, əlavələr, titul vərəqi standartlara uyğun deyildir – 0–4 bal (bu nəticə “qeyri-kafi” hesab edilir).

2. Magistr dissertasiyasının məzmunu 0–20 balla qiymətləndirilir. Bu zaman qiymətləndirmə aşağıdakı kimi aparılır:

– magistr dissertasiyasının məzmunu mövzunu tam əhatə edir, aktuallığı əsaslandırılmışdır, mövzu üzrə elmi yeniliklər vardır, nəticələr mövzuya tam uyğundur, zəruri ədəbiyyatdan geniş istifadə edilmişdir – 20 bal;

– magistr dissertasiyasının məzmunu mövzunu əhatə edir, aktuallığı əsaslandırılmışdır, nəticələr mövzuya əsasən uyğundur, zəruri ədəbiyyatdan istifadə edilmişdir – 16–19 bal;

– magistr dissertasiyasının məzmunu mövzunu əhatə edir, mövzunun aktuallığı qismən əsaslandırılmışdır, nəticələr konkret deyil və ümumi xarakter daşıyır, zəruri ədəbiyyatdan istifadə edilmişdir – 12–15 bal;

– magistr dissertasiyasının məzmunu mövzunu ümumilikdə əhatə edir, mövzunun aktuallığı qismən əsaslandırılmamışdır, nəticələr konkret deyil, ümumi xarakter daşıyır, zəruri ədəbiyyatdan qismən istifadə edilmişdir – 10–11 bal;

– magistr dissertasiyasının məzmunu qismən açılmışdır, yaxud dissertasiyanın məzmunu mövzuya aid deyil, nəticələrin mövzu ilə əlaqəsi zəifdir, yaxud nəticə yoxdur, istifadə olunan ədəbiyyat müasir problemlərin həllinə aid deyil, zəruri ədəbiyyatdan istifadə edilmişdir – 0–9 bal (bu nəticə “qeyri-kafi” hesab edilir).

3. Magistr dissertasiyasına rəhbərin verdiyi rəy üzrə qiymətləndirmə rəhbər iclasda iştirak etdiyi halda onun tərəfindən, əks halda komissiyanın katibi tərəfindən oxunur. Bu zaman rəy üzrə qiymətləndirmə komissiya üzvləri tərəfindən aşağıdakı kimi aparılır:

– “əla” – 9–10 bal;

– “yaxşı” – 7–8 bal;

– “kafi” – 5–6 bal;

– “qeyri-kafi” – 0–4 bal.

4. Magistr dissertasiyasına rəyçi (rəyçilər) tərəfindən verilmiş rəy üzrə qiymətləndirmə rəyçi (rəyçilər) iclasda iştirak etdiyi halda onun tərəfindən, əks halda komissiyanın katibi tərəfindən

oxunur. Bu zaman rəy üzrə qiymətləndirmə komissiya üzvləri tərəfindən aşağıdakı kimi aparılır:

- “əla” – 9–10 bal;
- “yaxşı” – 7–8 bal;
- “kafi” – 5–6 bal;
- “qeyri-kafi” – 0–4 bal.

5. Dinləyicinin məruzəsi 0–20 balla qiymətləndirilir. Məruzənin qiymətləndirilməsi aşağıdakı qaydada həyata keçirilir:

– dinləyici sərbəst məruzə edir, magistr dissertasiyasının aktuallığını əsaslandırır, məsələnin qoyuluşunu və həlli yollarını bilir, elmi yeniliklərə və alınmış nəticələrə şərh verə bilir, mövzunun praktiki əhəmiyyətini isbat etməyi bacarır – 19–20 bal;

– dinləyici sərbəst məruzə edir, magistr dissertasiyasının aktuallığını əsaslandırır, məsələnin qoyuluşunu və həlli yollarını əsaslandırmağı bacarır, mövzunun praktiki əhəmiyyətini bilir, lakin alınmış nəticələri şərh edərkən bir qədər çətinlik çəkir – 17–18 bal;

– dinləyici magistr dissertasiyasının aktuallığını qismən əsaslandırır, məsələnin qoyuluşunu və həlli yollarını əsaslandırmağı bacarır, mövzunun praktiki əhəmiyyətini bilir, lakin alınmış nəticələri tam şərh edə bilmir – 13–16 bal;

– dinləyici magistr dissertasiyasının aktuallığını əsaslandırmaqda çətinlik çəkir, məsələnin qoyuluşunu və həlli yollarını qismən əsaslandırır, mövzunun praktiki əhəmiyyətini izah edərkən çətinlik çəkir, alınmış nəticələri çətinliklə şərh edir – 10–12 bal;

– dinləyici sərbəst məruzə etməkdə çətinlik çəkir, dissertasiyanın aktuallığını izah edə bilmir, məsələnin qoyuluşunu və həlli yollarını çətinliklə əsaslandırır, mövzunun praktiki əhəmiyyətini açıqlaya bilmir – 0–9 bal.

6. Dinləyicinin verilən suallara cavabları 0–30 balla qiymətləndirilir.

Komissiya üzvləri verilən hər bir sualın cavabını 0–10 balla qiymətləndirir. Bu zaman sualların qiymətləndirilməsi aşağıdakı kimi aparılır:

– 10 bal – dinləyicinin suala cavabı elmi cəhətdən əsaslandırılmış, dəqiq və hərtərəflidir;

– 9 bal – dinləyici sualın məzmununu açmışdır və cavab əsasən düzgündür;

– 8 bal – dinləyicinin suala cavabı doğrudur, lakin ümumi xarakterli bəzi qüsurlar mövcuddur;

– 7 bal – dinləyicinin suala cavabı əsasən düzgündür, lakin bəzi məqamlar əsaslandırılmayıb;

– 6 bal – dinləyicinin suala cavabı tam deyil, amma başa düşülür;

– 5 bal – dinləyicinin cavabında çatışmazlıqlar vardır və cavab sualı tam əhatə etmir;

– 4 bal – dinləyicinin suala cavabı qismən doğrudur və bəzi səhvlər mövcuddur;

– 3 bal – dinləyicinin sualdan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

– 2 bal – dinləyicinin sualdan qismən xəbəri vardır və onun cavabı çətinliklə başa düşülür;

– 1 bal – dinləyicinin suala cavabı çox məhduddur və çətinliklə başa düşülür;

– 0 bal – suala cavab yoxdur, yaxud cavab tamam səhvdir.

Komissiya üzvlərinin hər biri verilən sualların sayından asılı olaraq yekun qiymətləndirməni aşağıdakı kimi həyata keçirir:

– əgər dinləyiciyə 5 sayda sual verilibsə, o zaman dinləyicinin bu 5 sualın cəminə görə əldə etdiyi yekun nəticə [Məsələn: 27 bal. $(9+0+8+5+5=27)$] sualların sayına – 5-ə bölünərək $(27:5=5,4)$, 30-a vurulur $(5,4 \times 30=162)$ və 10-a bölünür $(162:10=16,2)$. Hazırkı halda dinləyicinin topladığı yekun bal 16-dır (əgər 16,5 – 17 arası olsa idi, yekun bal 17 olacaqdır).

Dinləyiciyə verilən sualların cavablarının yekun qiymətləndirilməsi zamanı komissiya üzvlərinin verdikləri qiymətlərin orta qiyməti çıxarılır.

Dinləyicinin verilən suallara cavabının qiymətləndirilməsi zamanı yekun qiymətləndirmə aşağıdakı kimi aparılır:

– “əla” – 26–30 bal;

- “yaxşı” – 19–25 bal;
- “kafi” – 12–18 bal;
- “qeyri-kafi” – 0–11 bal.

Magistr dissertasiyasının müdafiəsinə görə toplanan balın minimal həddi 51 baldan az olmamalıdır.

Şura magistr dissertasiyasının müdafiə edilməsinin qiymətləndirilməsi üzrə müvafiq cədvəl tərtib edir (Əlavə 9).

Əlavə 9-da göstərilən cədvəldəki balların toplanması ilə magistr dissertasiyasının yekun qiyməti müəyyənləşdirilir və magistr dissertasiyasının müdafiəsi protokolunda qeyd edilir (qiymət və bal göstərilməklə). Magistr dissertasiyasının müdafiəsinin protokol forması Əlavə 8-də verilmişdir.

Magistr işinin müdafiəsi bitdikdən sonra Şuranın sədri tərtib edilmiş yekun protokolu Dövlət Attestasiya Komissiyasının sədrinə təsdiq üçün təqdim edir. Magistr dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi üzrə toplanan balların yekun miqdarına görə qiymət aşağıdakı kimi təyin edilir:

91–100 bal	- “əla”	- A
81–90 bal	- “çox yaxşı”	- B
71–80 bal	- “yaxşı”	- C
61–70 bal	- “kafi”	- D
51–60 bal	- “qənaətbəxş”	- E
0–50 bal	- “qeyri-kafi”	- F

Yekun

Vəsaitdə qeyd olunanlardan belə nəticəyə gəlmək olur ki, magistr dissertasiyasının hazırlanması, onun metodikası, texnologiyası və ondan sonrakı proseslər çətin, mürəkkəb pedaqoji proseslərdir. Aydınır ki, bu proseslərin bütün xüsusiyyətlərini bir metodiki vəsaitdə şərh etmək mümkün deyildir. Bu metodiki vəsaitdə yalnız magistr dissertasiyası ilə bağlı əsas məsələlərə toxunulmuş, elmi yaradıcılığın metodologiyası, mənbələr üzərində iş, dissertasiyanın yazılma texnologiyası, quruluşu, əlyazmasının tərtibatı ilə əlaqədar aparılan əməliyyatlar, müdafiə prosesinin təşkili ilə bağlı məsələlər şərh edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyi
Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası

Əlyazması hüququnda

(adı, atasının adı, soyadı)

(dissertasiyanın adı)

(ixisasın şifri və adı)

Magistr dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş

DİSSERTASIYA

Elmi rəhbər: _____

Bakı – 2015

Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyi
Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası

(adı, atasının adı, soyadı)

(dissertasiyanın adı)

(ixisasın şifri və adı)

Magistr dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş
dissertasiyanın

R E F E R A T I

Bakı – 2015

(Əlavə 2-nin davamı)

Referatın üz qabığının arxa səhifəsi

Dissertasiya işi Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının _____
_____ kafedrasında yerinə yetirilmişdir

Elmi rəhbər: _____

Rəsmi rəyçi: _____

Dissertasiyanın müdafiəsi “_____” _____ 20 ____ -ci il
tarixdə saat ____ -də magistr dərəcəsi almaq üçün Silahlı Qüvvələ-
rin Hərbi Akademiyasında _____ istiqaməti üzrə
yaradılmış İxtisaslaşdırılmış Şuranın iclasında keçiriləcəkdir.

Ünvan: AZ 1065, Bakı şəhəri, Tbilisi prospekti 53.

Dissertasiya işi ilə Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyasının
kitabxanasında tanış olmaq olar.

İxtisaslaşdırılmış Şuranın katibi:

(elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, imzası, adı və soyadı)

**MAGİSTR DİSSERTASIYASININ
REFERATININ QURULUŞ SXEMİ**

Mövzunun aktuallığı _____
Tədqiqatın predmet və obyektı _____
Tədqiqatın əsas məqsədi və vəzifələri _____
Tədqiqatın informasiya bazası və işlənməsi metodları _____
Tədqiqatın elmi yenilikləri _____
Tədqiqatın praktiki əhəmiyyəti _____
Dissertasiya işinin strukturu _____
Dissertasiya işinin I fəslində baxılan məsələlər _____
Dissertasiya işinin II fəsilində baxılan məsələlər _____
Dissertasiya işinin III fəsilində baxılan məsələlər _____

Nəticə və təkliflər

Magistrant _____ /imza, tarix/
(A.S.A)

Elmi rəhbər _____ /imza, tarix/

“Təsdiq edirəm”

Tədris şöbəsinin rəisi

_____ (hərbi rütbəsi, imzası, adı, soyadı)

“___” _____ 20 il

MAGİSTRANTIN FƏRDİ İŞ PLANI

1. _____
(magistrantın soyadı, adı və atasının adı)

2. Peşə istiqaməti _____
(şifrəsi və adı)

3. İxtisası _____
(şifrəsi və adı)

4. Magistraturada təhsil aldığı dövr _____

5. Elmi rəhbəri _____

6. Magistr dissertasiyasının mövzusu _____

7. Hərbi Akademiyanın Elmi Şurasında təsdiq edilmişdir
_____ 20__ il, protokol № _____

8. Dissertasiya mövzusunun seçilməsinin əsaslandırılması

**I SEMESTR
(II SEMESTR)**

ELMI İŞ

Plan üzrə görüləcək işlər	İşi yerinə yetirmə müddəti	Rəhbərin qeydləri
1	2	3
Magistrantın imzası		Elmi rəhbərin imzası

Attestasiyanın nəticəsi _____

Attestasiya keçirilmişdir: “__” _____ 20__ il

Attestasiya komissiyasının sədri: _____

MAGİSTR DİSSERTASİYASININ PLANI

Magistr dissertasiyasının adı _____

GİRİŞ

I FƏSİL:

1. 1. _____

1. 2. _____

II FƏSİL: _____

2. 1. _____

2. 2. _____

III FƏSİL: _____

3. 1. _____

3. 2. _____

NƏTİCƏ

İSTİFADƏ EDİLMİŞ ƏDƏBİYYAT

ƏLAVƏLƏR

Magistrant _____

Elmi rəhbər _____

MAGİSTR DISSERTASIYASI ÜZƏRİNDƏ İŞİN PLAN-QRAFİKİ

	PLAN ÜZRƏ GÖRÜLƏCƏK İŞLƏR	İCRA MÜDDƏTİ	Elmi rəhbərin qeydləri
I SEMESTR			
1		Dekabr	
2		Yanvar	
3		Fevral	
4		Mart	
5		Aprel	
6		May	
7		İyun	
8		İyul	
	Magistrant (imza, tarix)		Elmi rəhbər (imza, tarix)
II SEMESTR			
1		Sentyabr	
2		Oktyabr	
3		Noyabr	
4		Dekabr	
5		Yanvar	
	Magistrant (imza, tarix)		Elmi rəhbər (imza, tarix)
III SEMESTR			
1		Dekabr	
2		Yanvar	
3		Fevral	
4		Mart	
5		Aprel	
6		May	
7		İyun	
	Magistrant (imza, tarix)		Elmi rəhbər (imza, tarix)

MAGİSTR DİSSERTASIYASININ YERİNƏ YETİRİLMƏSİ MƏRHƏLƏLƏRİ VƏ MÜDDƏTLƏRİ SxEMİ

Dissertasiyanın mövzusunun və elmi rəhbərin təsdiqi	I semestr 1-ci ay
Dissertasiya planının müzakirəsi və onun təsdiqi	I semestr 2-ci ay
Dissertasiya üzərində iş	I –III semestr
Dissertasiya və referatın elmi rəhbərə təqdimi	III semestr mart
Elmi rəhbərin rəyinin kafedraya təqdim edilməsi	III semestr aprel
Dissertasiyanın kafedrada müzakirəsi	III semestr aprel-may
Kafedranın işi rəsmi rəyçiyə göndərməsi	III semestr 15 may tarixədək
Rəsmi rəyçinin rəyini magistranta və ya Şuraya təqdim etməsi	III semestr müdafiəyə ən azı 5 gün qalmış
Dissertasiya işinin müdafiəsi	III semestr iyun

“Təsdiq edirəm”

Dövlət Attestasiya Komissiyasının sədri

“ _____ ” _____ 20 ____ il

SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN HƏRBİ AKADEMİYASI

Dinləyici _____
(soyadı, adı, atasının adı)

mövzusunda magistr dissertasiyasının baxılması üzrə ____ №-li yardımçı komissiyanın iclasının
“ _____ ” _____ 20 ____ il tarixli

_____ №-li **PROTOKOLU**

İştirak edirdilər:

Yardımçı komissiyanın sədri: _____
(elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı)

Yardımçı komissiyanın üzvləri:

_____ (elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı)

_____ (elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı)

_____ (elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı)

_____ (elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı)

Magistr dissertasiyası

_____ rəhbərliyi (elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı) və

_____ iştirakı ilə yerinə yetirilib (məsləhətçilərin elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı)

Dövlət Attestasiya Komissiyasına təqdim edilib:

1. Magistr dissertasiyası _____ vərəqdə.
2. Əlavələr (cədvəllər, sxemlər) _____ vərəqdə.
3. Magistr dissertasiyası rəhbərinin rəyi.
4. Magistr dissertasiyasına resenzzentin rəyi.
5. Magistr dissertasiyasının elmi və praktiki dəyərini əks etdirən başqa materiallar (nəşr olunmuş məqalələr, ixtira haqqında şəhadətnamələr, maketlər və s.) _____

Müdafiə zamanı dinləyiciyə verilən suallar:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Magistr dissertasiyasının yerinə yetirilməsinin və müdafiəsinin ümumi səciyyəsi

Dinləyici

_____ (soyadı, adı, atasının adı)

Magistr dissertasiyasını yerinə yetirib və _____ bal və _____ (bal) _____ (qiymət)

“_____” qiymətlə müdafiə edib.
(hərfi işarə)

Qeyd edilsin ki,

DAK yardımçı komissiya üzvlərinin xüsusi fikri:

Yardımçı komissiyanın sədri

_____ (elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, imzası, adı və soyadı)

Yardımçı komissiyanın üzvləri:

_____ (elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, imzası, adı və soyadı)

_____ (elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, imzası, adı və soyadı)

_____ (elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, imzası, adı və soyadı)

_____ (elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, imzası, adı və soyadı)

Yardımçı komissiyanın katibi

_____ (elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, imzası, adı və soyadı)

SİLAHLI QÜVVƏLƏRİN HƏRBİ AKADEMİYASI

ixtisası üzrə 20__/20__ tədris ilində təhsilini başa vurmuş dinləyicilərin magistr dissertasiyalarının
Dövlət Attestasiya Komissiyasında müdafiəsinin qiymətləndirilməsinin

NƏTİCƏLƏRİ VƏ YEKUN QIYMƏTLƏNDİRMƏ

Tarix _____

53

№	Dinləyicinin rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı	Müdafiənin qiymətləndirilməsinin meyarları və verilən ballar						Müdafiənin qiymətləndirilməsi üzrə yekun bal (0-100 bal)	Magistr dissertasiyasına görə yekun qiymət
		Dissertasiyanın tərtibatının standartlara uyğunluğu (0-10 bal)	Dissertasiyanın məzmunu (0-20 bal)	Rəhbərin rəyi (0-10 bal)	Rəyçinin rəyi (0-10 bal)	Dinləyicinin məruzəsi (0-20 bal)	Dinləyicinin suallara cavabları (0-30 bal)		
1	Kapitan Əliyev F.F.	8 (səkkiz)	15 (on beş)	8 (səkkiz)	9 (doqquz)	10 (on)	23 (iyirmi üç)	73 (yetmiş üç)	“Yaxşı” C

Yardımcı komissiya:

Sədr: _____

(elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, imzası, adı və soyadı)

Üzvlər: _____

(elmi dərəcəsi, hərbi rütbəsi, imzası, adı və soyadı)

Çapa imzalanıb 07.05.2015. Ofset çap üsulu.
Formatı 60x84 ¹/₁₆. Fiziki ç.v. 3,5. Sifariş 365.

Hərbi Nəşriyyatın mətbəəsində çap olunmuşdur.
Bakı, akademik Ş.Mehdiyev küçəsi,
«Qızıl Şərq» hərbi şəhərçiyi